

i Norden under den här perioden. Författaren är obarmhärtig i sin önskan att visa upp den brutala fransidan av de ridderliga idealen. Faktum kvarstår att hertigen inte var ensam, han hade många allierade som slöt upp för hans sak, och jag frågar mig om Skeies version av hertigen är mer realistisk än den *Erikskrönikan* ger sin läsare. Med största sannolikhet är den det, men även i detta fall blir bilden snedvriden, just för att Skeies porträtt är ensidigt och förenklande. Alla som bistod hertigen måste ju ha sett legitima skäl bakom hans handlingar, annars skulle stödet inte ha varit så starkt som det var, både före och efter hans död. Men just dessa människor hamnar i skymundan, brodern Valdemar och alla högättade frälsemän som inte bör ha delat Skeies bild av hertig Erik som en maktthungrig realpolitiker utan några som helst ambitioner för riket.

Men med inlevelseförmåga och berättartalang lyckas författaren föra oss närmare flera av medeltidens människor än vad man kanske tror är möjligt: den norske kung Håkons livslånga och fruktlösa väntan på en manlig tronarvinge blir en mänskligt inkännande förklaring till hans agerande, hur han förlåter den unge hertigen dennes svek, och på samma sätt låter författaren oss komma flera karaktärer in på livet – genom trovärdiga spekulationer kring deras själsliv. I vissa fall gör han därmed avsteg från det vi kan veta med stöd i källorna, men en sådan frihet anser jag han kan tillåtas ta sig, då det rör sig om formuleringar en van läsare av historia genast identifierar för vad de är.

För först och främst är Skeie historieberättare, det står klart och tydligt. Det är inte menat som ett negativt omdöme. I sitt förord förklarar han att detta inte är en akademisk bok, och det är det inte heller. Det finns en lista med källor och litteratur, men inga noter eller andra referenser. Skeie tillför egentligen ingenting till forskningsläget, men det har heller inte varit hans föresats. Det är en underhållande berättelse, en osedvanligt levande skildring av nordisk medeltid, och uppslukande läsning för alla läsare oavsett kunskapsnivå.

Stockholms universitet

KIM BERGQVIST

Bernard Bailyn, *The barbarous years: The peopling of British North America: The conflict of civilizations, 1600–1675* (New York: Alfred Knopf 2013). 640 s.

This book is part of a series of studies written by Harvard historian Bernard Bailyn on the theme of “peopling” British North America. Bailyn summa-

rizes his historical scholarship of the last 50 years, including his groundbreaking work on merchants, men and women, pious Puritan utopians and hard-nosed investors, as well as the bitter and brutal clashes of newcomers and natives. He devotes most of a chapter to the New Sweden colony and its inhabitants.

Bailyn stands firmly with other recent historians of the Atlantic world. He, like Daniel K. Richter, points to “gloomy and dark days” in this unforgivingly unheroic account, employing terms like “social pathology” and “unrelenting racial violence” to characterize those barbarous years of the mid-17th century. In general, he writes, the experience of the people – Europeans, Natives, and Africans – in the whole period under consideration could be summed up as follows:

They lived conflicted lives, beset with conflicts experienced, rumored, or recalled—unrelenting racial conflict, ferocious and savage; conflicts with authority, public and private; recurrent conflicts over property rights, legal obligations, and status; and conflicts created by the slow emergence of vernacular cultures, blendings of disparate subcultures adjusting to the demands of heightened aspirations and local circumstance.

He points out that the New World was hardly isolated from the Old World and argues that the New Sweden colony was an “almost accidental product of Sweden’s national exuberance,” itself a product of Sweden’s intervention in the Thirty Years War. Under those circumstances, a group of Dutch merchants, including Peter Minuit, could persuade Axel Oxenstierna and others to establish the Swedish West Indies Company in 1635, whose mandate was to seek profits in the New World.

Such exuberance was no guarantee of success. According to Bailyn, all of the elements of commercial failure and political disaster were “implicit” from the very beginning. Sweden’s ambitions were greater than its human and commercial resources. And yet, the prospect of profits clearly influenced decision makers in Stockholm.

How unique was the New Sweden project? How different from other colonies? Not very much, according to Bailyn, although he does mention the presence of women and children among the New Sweden colonists. Family units had only been typical of the New England Puritan settlements not the early Virginia and Chesapeake colonies.

Company records reveal who the colonists were. By 1655, there were roughly 600 settlers, a typical lot from Bailyn’s point of view: men and women, soldiers, criminals, farmers, some Dutch, but mainly Swedes and Finns,

who comprised 40 % of the total. Making use of the careful studies of Sten Carlsson, Hans Norman, and Gunlög Fur, Bailyn points out that many were part of “fringe” populations, especially the Forest Finns, who “proved to have a greater affinity to the culture of the [Lenape] than any other Europeans in North America”.

Regarding relations with Native Americans, Bailyn observes that “relatively good relations” prevailed, although there were some troubles (“vandalism, thefts, murders”) that he considers “unavoidable”. As elsewhere, there were widespread fears of Indian attacks – and some reported incidents. Whether these relatively good relations were because of Lenape contention with the Susquehannocks, the small number and dispersed living of the Swedish colonists, Governor Johan Printz’ vicious treatment or Governor Johan Risingh’s honorable treatment of Native Americans, or the cultural melding that took place, Bailyn makes no judgment.

The Finns were the trouble-makers. Bailyn recounts the sad tale of Iver Hendricksson, who assaulted people, committed bigamy, had an affair with a married Finnish woman, and joined a “murderous rebellion” against Printz in 1653. Printz executed the ringleader, a Finn named Anders Jönsson. In the end, this episode convinced Printz it was time to return to Sweden. He left his son-in-law in charge until a new governor arrived.

That new governor was Risingh, who would suffer a “morbid paranoia” when he surrendered to Peter Stuyvesant and the Dutch in 1655. On his arrival, Risingh clashed with “the Finn” Lars Olofsson, who planned to desert the colony with others and make his way to Virginia. He explained himself by saying that compared to New Sweden, life in Virginia was “good”: no one starved over winters and there were no Indian attacks.

If anything was unique about the New Sweden episode it was that the colony effectively continued as the “Swedish Nation” under Dutch and later English sovereignty. A resupply ship, the *Mercurius*, arrived in March 1656, after the Dutch takeover, with 110 settlers, including 36 females and 22 children. Bailyn reiterates the story that the Lenape intervened to allow the migrants ashore. A decade later, after the region passed to the English, another ship deposited 140 Finns. Those healthy enough to have survived the voyage added to the growing population, which in the absence of support from Sweden faced increasingly harsh circumstances. A melded culture emerged. Languages survived for at least two generations, as well as elements of popular culture: clothing (a European-Indian hybrid), agricultural technique (svedjebruk), housing (the two-roomed log cabin shaped by the use of the broad-ax technique that minimalized the need for chinking), and faults of character (knife-wielding alcohol-inspired violence, disregard for authority, laziness).

While a later observer, the Reverend Israel Acrelius, according to Bailyn, idealized the New Sweden colonists, the key material elements pointed in a harsher direction. The New Sweden colonists had been compelled to adopt a mixture of Lenape and Fenno-Swedish “marginal” culture. Elements of this culture – replete with reports of criminal behavior (“the axe was a favored assault weapon”) – added up to a “barbarous existence”. Thus, the Swedish colony fully shared the barbarity of the mid-17th century, exemplifying Bailyn’s theme.

From the point of view of readers interested in where – historically and culturally – the New Sweden colonists belong in the grand theme of “peopling”, *The Barbarous years* is a magisterial account worth reading for its scope and detail.

Montgomery County Community College

LAWRENCE BACKLUND

Ingemar Oscarsson (utg.), *Den franske kammartjänarens resa: Minnen från länderna i norr på 1660-talet*, översättning av Mari Bacquin och Ingemar Oscarsson (Stockholm: Atlantis 2013). 287 s.

Det är en riktig pärla Ingemar Oscarsson dragit fram i ljuset: en tidigare okänd berättelse från en utländsk resenär i 1600-talets Sverige, därtill skriven ur ett ovanligt perspektiv. De flesta utomstående betraktelser av Sverige som vi har från 1600-talet är författade av högreståndspersoner med kontakter i ledande kretsar: Charles Ogier, Bulstrode Whitelocke, Lorenzo Magalotti, för att nämna de mest bekanta. Oscarssons resenär, vars namn vi inte känner, var av allt att döma av enklare härkomst. Han var från Paris och saknade för all del inte bildning: han var skrivkunnig, hade viss beläsenhet och kunde göra sig förstådd på latin. Troligen kom han ur hantverkarklassens övre skikt – hans styvfar kan ha varit skraddarmästare vid hovet.

Oscarssons resenär kan jämföras med dansken Corfitz Braem, som besökte Stockholm 1671–1672. Braem var handelsborgare, blev med tiden borgmästare i Helsingör. Fastän ofrälse besökte han hovet och godsen runt Stockholm som inbjuden gäst och i sin resedagbok namnger han dem han besökte. Vår resenär rörde sig delvis i samma miljöer, men bortsett från några landsmän är hans husbonde i stort sett den enda person han nämner vid namn. Det var nämligen i underordnad ställning, som betjänt och fransk konversationspartner åt den bekante storfinansiären Joel Ekman, senare adlad Gripenstierna, som han reste till Sverige.

Den franske kammartjänaren, som Oscarsson benämner honom, befann